

Papp Dávid
Egy fecske és a nyár
Recenzió

A „Kutatói Rendőrkafé? Avagy a közös biztonság, a
bűnmegelőzés meg a tudomány” című műről

A swallow and the summer
Review

Of the work „Research Police Café? Or common security, crime prevention and science”

Bevezetés

Hogyan lát hozzá az ember egy könyvismertető elkészítéséhez? Erre minden bizonnyal többféle módszer is alkalmas. Esetemben a „munka” azzal kezdődött, hogy csak távolról szemléltem az asztalomon elhelyezett csinos kis kötetet. Voltam ugyanis abban a szerencsés helyzetben, hogy az ismertetésre szánt mű nyomtatásban jelent meg, így fizikai valójában érzékelhető, látható, tapintható, szagolható. A könyv első ránézésre olyan, mint egy finom hölgy. Formás, letisztult stílusú, nem hivalkodó, kissé titokzatos, ugyanakkor sokat sejtető. A visszafogott sárga színű borító fedlapján a három szerző neve alatt a főcím, a 2017 óta üzemelő Police Café honlap¹ szlogennel² ellátott fejléce, valamint az alcím, majd természetesen a kiadó, valamint a megjelenés helye és ideje látható.

A könyvet kézbe véve, megfordítva a hátoldalon rövid összeggel találkozunk, melyben a mű innovációja kap hangsúlyt, nevezetesen a lassan (2024. június 2-án) 10 esztendő Police Café önálló kutatási módszerként történő használata és ez alapján annak rendészettudományi módszerként történő elismertetése. „A tudományos megismerés nem lehet spontán, hanem legalább a tárgy kiválasztásában és az ahhoz illeszkedő módszerek kimunkálásában tudatos, tervszerű tevékenység. A feltárt ismeretek igazolása gondosan kidolgozott módszertan szerint történik. Az elmélet metodikája nem csupán a kutatási tárgy külső jegyeire figyel, hanem nagymértékben támaszkodik annak felismert törvényszerűségeire, lényeges és tartós tulajdonságaira.”³ A szerzők bizonyítják, hogy a Police Café, mint beavatkozó típusú kvalitatív kutatási módszer kiállja a tudományosság próbáját. A rendészettudomány szempontjából a műben kifejeződő eredmények nem kis teljesítményről adnak tanúbizonyságot, hiszen „A fiatal tudományok számára az egyik legnagyobb próbát a saját módszertan megteremtése jelenti.”⁴ A Police Café pedig e téren komoly előrelépést jelent. „Alkalmazott diszciplínaként a rendészettudomány a rendészet területén belül hozzá közel álló más tudományágak módszereit és tárgykörét ötvözi.”⁵ Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy a rendészettudományi kutatásoknak nem lehet sajátosság, egyedi kutatási tárgyuk és módszerük, sőt.

De hogyan is jött az ötlet, hogy a Police Café képezze egy konkrét tudományos kutatás gerincét? Úgy, hogy a Rendészettudományi Doktori Iskola egy doktorandusza, nevezetesen Gál Erika „Alapjogok korlátozása a terrorizmus árnyékában” címmel elkészíteni tervezett doktori értekezésének alapjául szolgáló kutatás során a meglévő, rendelkezésre álló módszertani repertoárt hiányosnak érezte a konkrét kutatási tárgy és az azzal kapcsolatban megfogalmazott célkitűzések kapcsán. A rendelkezésre álló, bejáratott módszerek alkalmasnak mutatkoztak bizonyos kutatási kérdések megválaszolására, azonban bizonyos tekintetben használhatatlannak, vagy kevésbé alkalmasnak bizonyultak. A Gál Erika számára nem ismeretlen, prevenciósszerű módszerként alkalmazott Police Café azonban megmozgatta kutatói fantáziáját.

Az alapos külső szemrevételezés után a tartalomjegyzéket veszem szemügyre. A könyvben foglalt három mű már itt jól elkülöníthető. A terjedelméhez képest mindhárom írás kellőképpen, de nem

¹ URL1

² Párbeszéd a biztonságos és élhető közösségekért!

³ Finszter, 2018, 97.

⁴ Finszter, 2018, 393.

⁵ Sallai, 2021, 332.

túlzottan tagoltnak tűnik. Az egyes fő- és alfejezetek rövid, érthető, mindemellett olykor frappáns címet kaptak. Összességében a mű logikusan felépített, könnyen áttekinthető.

A mű szakmai lektora Németh Zsolt, aki ajánlásában hangsúlyozza, hogy a módszer hiánypótló, hiszen a rendőrség párbeszéd iránti kezdeményezését, nyitását jelenti bizonyos társadalmi csoportok irányába. Teszi ezt úgy, hogy közben nem csupán a bűnmegelőzésre koncentrálna, hanem mindenféle „egyéni és közösségi bajra”. És hogy mi a Police Café terméke? A kötetlen hangulatú, ugyanakkor irányított beszélgetések során keletkező kollektív tudás.

Molnár Katalin szerkesztői előszavában megfogalmazza, hogy 2021-ben 30 éves lett a norma szintre emelt magyarországi rendőrségi bűnmegelőzés. A prevenciónak pedig célja a közösségek biztonságának a megteremtése, fenntartása és ezáltal élhetőbbé tétele. A prevenció Police Café módszer általi megközelítése szerint ezt a közös biztonságot az egyes közösségek „újra és újra, folyamatosan, együtt gondolkodva, egymással beszélgetve és közösen cselekedve alkotják meg”.

Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a hangzatos, rendőrségi berkeken belül talán már kissé elcsépelet, kiüresedett „párbeszéd” kifejezés itt nem csupán üres szó. A rendőrkávéházak résztvevői – függetlenül a hivatásuktól, származásuktól, vallási nézeteiktől, elveiktől, értékrendjüktől, életkoruktól, iskolázottságuktól, vagy bármilyen más, előítéletre okot adó körülménytől – az asztaloknál valóban egyenrangúak, valóban párbeszédet folytatnak, és valóban mindannyian hozzájárulnak a prevenció előmozdítását szolgáló kollektív tudás létrehozásához.

A mű általános ismertetését követően az azt alkotó, különálló, de egymással szorosan összefüggő, egymásra reflektáló három tanulmányt mutatom be röviden.

A Police Café, mint lehetséges tudományos kutatási módszer

A Police Café anyja, Molnár Katalin tanulmányában a Police Café módszert megihlető World Café elnevezésű közösségi alkotótechnika lényegét és eredményeit ismerteti, majd annak a magyarországi rendőrségre adaptált és továbbfejlesztett Police Café változatát mutatja be.

A mára világszerte elterjedt World Café módszer közel 30 éves múltat tekint vissza. Eredeti rendeltetése a szervezetfejlesztés, de emellett használatos közösségépítésre, helyzet- és problémafeltárássra, elemzésre, megoldáskeresésre. A módszer lényege, hogy „nagyobb létszámú csoportok asztaltársaságokra bontásával, egy moderátorral és annyi asztalgazdával, ahány téma terítékre kerül, meghatározott időtartamú, kötetlen hangulatú, de irányított beszélgetések zajlanak annyi fordulóban, ahány téma van”. A résztvevők a meghatározott időkeret leteltével szabadon „vándorolnak” az asztalok között, maguk választják meg az egyes témák sorrendjét, ahol az asztalgazdák segítségével átbeszélnek az adott témát. Az asztalgazdák – amellett, hogy mederben tartják a témát – valamennyi „forduló” lezajlását követően összefoglalják, strukturálják és prezentálják a közös eredményeket, kollektív tudást. A World Café egyébként nem ismeretlen a nemzetközi tudományos közegben, hiszen tervezett és folyamatban lévő kutatások megvitatására (Researchers' Café vagy Kutatók Kávézója), valamint konkrét kutatási módszerként is használatos.

A Police Café 2014. június 2-án debütált Magyarországon, Pécsen. A módszer két aprónak tűnő, mégis rendkívüli jelentőséggel bíró részletében különbözik a World Cafétól. Az egyik egy alapelv-hármas: 1. A megrendezés önkéntességének elve. 2. A témaválasztás szabadságának elve. 3. A sürgetés tilalmának elve. A másik, hogy asztalgazdák helyett témagazdákban kell gondolkodni, az asztaltársaságok tehát minden forduló után követően a saját asztaluknál maradnak, a témagazdák változtatnak helyet. A módszer sokoldalú alkalmazhatóságát mutatja, hogy a rendőrséghez kapcsolódó valamennyi témában alkalmas új eredmények felmutatására, sőt. Jó példa erre többek között a Vegyészszakértői Café, a Kompetencia Café, a Pályaorientációs szupervíziós Cafék, valamint a Megyei bűnmegelőzési koordinációs Cafék sora.

Fókuszcsoporthoz kutatás

A kutatói szárnyait bontogató és a Police Café módszert jól ismerő és elismerő Gál Erika saját kutatása kapcsán a következő kérdést fogalmazta meg: „A magyar rendőrség egyes területein jól ismert Police Café módszer implementálható-e a rendészettudományi kutatási módszerek közé?” E kérdés megválaszolásának első lépéseként pedig egy empirikus kutatást ötölt ki. A fókuszcsoporthoz esett a választás, melyet a Rendészettudományi Doktori Iskola hét kiválasztott tagja alkotott. A kutatás eredményeként megállapításra került, hogy a fiatal kutatók a kutatás megtervezését illetően nem tartják egyszerűnek saját helyzetüket, éppen ezért nem zárkoznak el a kvalitatív módszerek alkalmazásától és nyitottak az új kutatási módszerekre. A tudományos közösség részéről szintén nyitottságot feltételeznek, azonban a rendőrség részéről nem. A Police Caféval kapcsolatos megállapítások során a kutatásban részt vevők elhatárolták a Cafét a fókuszcsoporthoz, és megállapították, hogy az kétséget kizáróan megfelel a tudományos kutatási módszerekkel szemben támasztott minimumkövetelményeknek.

A Régiós bűnmegelőzési koordinációs Cafék tapasztalatai

A két szerző, Molnár Katalin és Oláh-Paulon László hazánk bűnmegelőzési helyzetét feltérképező kutatásának eredményeit mutatja be, melynek során a rendőrségen belül bűnmegelőzéssel foglalkozó szakembereket szólította meg a bűnmegelőzés jellegzetességeivel, problémáival, lehetőségeivel kapcsolatban. A rendőrségen belül ekkor bűnmegelőzéssel foglalkozó, mindösszesen 419 fő közül 321 fővel személyesen, Police Cafék során találkoztak, majd a résztvevőkkel kérdőíves kutatást is lefolytattak, ami 176 főt érintett. A kutatás eredményeit részletes elemzésben prezentálják, mellyel közvetlenül megállapítják a bűnmegelőzési szakma jellegzetességeit, közvetve pedig alátámasztják a Police Café módszer önálló és más kutatási módszerekkel kombinált alkalmazásának létjogosultságát.

Záró gondolatok

Egy fecske nem csinál nyarat? Közvetlenül talán nem (bár kis híján). De közvetve, ahogy ő nevezi „játársakkal” minden bizonnyal. A nyár még talán várat magára, de minden bizonnyal eljön, ugyanis e recenzió elkészítésének pillanatában is lázas munka folyik, melynek során egy konkrét, elkészítés alatt álló doktori disszertáció empirikus kutatásának gerincét képező Police Café sorozat van folyamatban. A szóban forgó disszertáció elkészülése minden bizonnyal a következő nagy mérföldkő a Police Café tudományos módszerként történő elfogadtatásának rögzítés útján, amihez a kutatási részeredmények publikálása, mint következő lépés vezet. Van szerencsém az említett kutatásban témagazdaként tevékenykedni. A Cafék során szerzett benyomások alapján kialakított személyes – bár fontos megjegyezni, hogy közel sem elfogultságmentes – véleményem is az, hogy a rendőrségen belüli folyamatok, tendenciák lekövetésére, problémák lokalizálására és megoldási javaslatok felvázolására, sőt konkrét módszerek eredményességének előszűrésére is alkalmas a módszer, szerencsés esetben más, kvantitatív módszer kombinálásával. Meglátásom szerint a tudományos kutatásként történő elfogadtatás során a leginkább hangsúlyos kérdés és a legnagyobb kihívás az, hogy mennyire hatékonyan tudjuk prezentálni a Cafék eredményeként létrejött kollektív tudást, és annak mekkora lesz a hasznosíthatósága. Ehhez pedig továbbra is indokolt „a tudományos szinten való hasznosíthatóság erősítése és a módszer ilyen irányú menedzselése”⁶.

Irodalomjegyzék

Finszter Géza (2018): Rendészettan, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, ISBN: 9786155845932

Molnár Katalin, Gál Erika (2022): A Police Café, mint lehetséges tudományos kutatási módszer, In: Baráth, Noémi Emőke; Erdélyi, Katalin; Felföldi, Péter; Mezei, József (szerk.): A rendészettudomány múltja és jövője: Nemzetközi Rendészettudományi Konferencia, Absztraktkötet Budapest, Magyarország : Doktoranduszok Országos Szövetsége, Rendészettudományi Osztály (2022)

⁶ Molnár, Gál, 2022, 14

Sallai János (2021): A rendészettudomány etablációja és akkreditációja Magyarországon, Budapest, Rendőrség Tudományos Tanácsa

Internetes források

URL1: <https://policecafe.hu/> (letöltve: 2023. december 18.)